

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

získán keramický materiál z první poloviny 13. století. Ve východní polovině staveniště se podařilo částečně prozkoumat zbytek patrně suterenního objektu o předpokládaných rozměrech cca 5 × 4 m s pravděpodobně sрубovou konstrukcí stěn a podlahou z dřevěných desek. Nadzemní část objektu měla zřejmě dřevohlinitý charakter (tzv. hrázdcné zdivo). Výzkum byl prováděn pouze zjišťovacím řezem, neboť jeho dokončení bylo znemožněno zničením objektu stavebním zásahem těsně na konci kalendářního roku. Z výplně objektu (k. 503) se podařilo získat dosud nejrozsáhlejší kolekci středověké keramiky z katastrálního území Zlína (obr. 152), zároveň s vrstvou přepáleného obilí. Podle předběžné datace lze tento objekt zařadit do druhé poloviny 13. století s přesahem do počátku 14. století. Vzhledem ke stopám požáru nelze vyloučit jeho zánik za vpádu Matouše Trenčanského na východní Moravu před rokem 1315.

Výzkum pokračoval i v lednu roku 2007, kdy se zde podařilo objevit pozůstatky další zástavby z průběhu 15. století a několik hrncířských pecí.

Jiří Kohoutek

Resumé

Zlín (Bez. Zlín). Dlouhá Gasse, Platz náměstí Míru. Mittelalter-Neuzeit. Stadt (Siedlung). Rettungsgrabung.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Divišovo nám. 3. Doba mladohradištní (12. století). Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci rekonstrukce havarijního stavu kanalizace byla ve dvorním traktu nemovitosti na Divišově náměstí 3 zachycena pod novodobými navážkami vrstva, kterou můžeme na základě získaného souboru keramiky datovat do průběhu, případně na sklonek 12. století. Místo nálezu se nachází na ZM ČR 34-11-21 v měřítku 1 : 10 000 v okolí bodu 366 mm od z. s. č. a 63 mm od j. s. č. Geologické podloží bylo tvořeno tmavě okrovou, ulehlou jílovotopisčitou hlinou, která nasedá na skálu Dyjského masivu. Lokalita má mírnou jihovýchodní orientaci a nadmořskou výšku 300 m. Nález je z archeologického hlediska velmi důležitý, protože se kromě pozůstatků osady Bala na dnešním náměstí Svobody jedná o doposud nejseverněji doložené mladohradištní osídlení v rámci historického jádra města. Tato skutečnost rozšiřuje doposud známé informace o vývoji předpolí znojmského hradu.

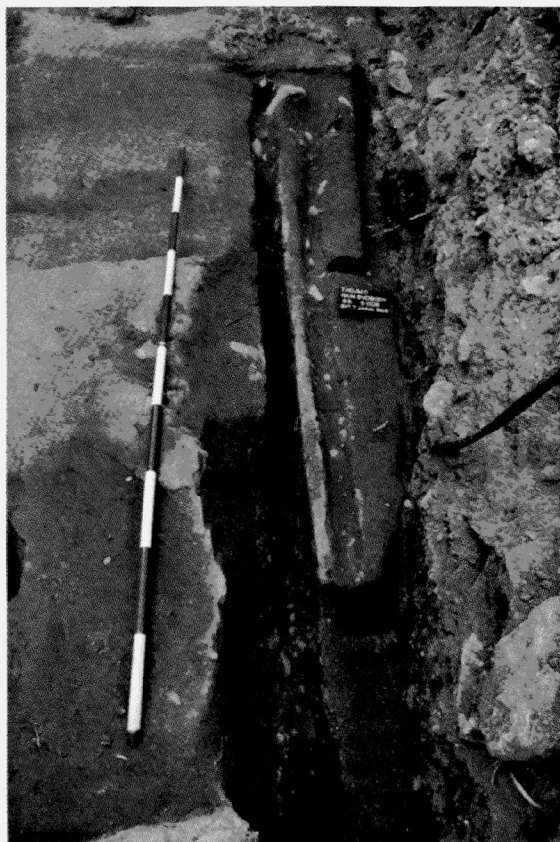
Pražská ulice. Středověk (14.–15. století), novověk (16. století). Město. Záchranný výzkum.

Ve výkopech základových pasů multifunkčního objektu na křižovatce ul. Pražská/Přímětická se podařilo zdokumentovat dochovanou stratigrafickou sekvenci středověkých a novověkých vrstev s materiálem z průběhu 14.–16. století. Počátek osídlení tohoto prostoru lze klást do poloviny 14. století, kdy se zde, severně před městskými hradbami, nejintenzivněji rozvíjel tzv. „Horní předměstí“ středověkého Znojma. Podle písemných zpráv dosahovala tato část aglomerace koncem 14. století přes 90 samostatných usedlostí. Tomuto zjištění odpovídají i nálezy a poměrně velká mocnost jednotlivých vrstev, které tak především upřesňují doposud nepřilíš známý

rozsah předměstí, a to minimálně 300 m severně od městských hradeb. Kontinuitu osídlení dokládají nálezy z průběhu 15. a 16. století, a to i přes to, že tato část města byla na počátku 15. století a především v jeho průběhu opakovaně devastována v důsledku častých válečných událostí. K zajímavým nálezům patří poměrně hojně doklady strusky, které indikují možné výrobní zařízení. Místo nálezu se nachází na ZM ČR 34-11-21 v měřítku 1 : 10 000 v okolí bodu 342 mm od z. s. č. a 109 mm od j. s. č. Geologické podloží bylo porušeno pouze v některých úsecích liniových výkopů a bylo tvořeno tmavě žlutou – okrovou, prohlíněnou štkerkovo-písčitou terasou. Zkoumaná plocha má mírnou jihovýchodní orientaci a nadmořskou výšku 306 m.

Náměstí Svobody. Doba mladohradištní (12. století), pozdněhradištní (13. století), středověk (14.–15. století), novověk (16.–19. století). Sídliště, město, areál špitálního kostela, špitální pohřebiště. Záchranný výzkum.

V dubnu až červnu 2006 byly realizovány dvě etapy záchranného archeologického výzkumu v prostoru budoucího polyfunkčního domu na náměstí Svobody. První etapu výzkumu se soustředila na jihovýchodní část území o rozloze cca 450 m², druhá etapa pak na severní část plochy podél ulice Pražská, o velikosti 250 m². Nejstarší etapu osídlení

Obr. 153. Znojmo-nám. Svobody. Průběh negativů raně středověké cesty. Znojmo-Svobody Platz. Speichenabdrücke im frümittelalterlichen Weg.

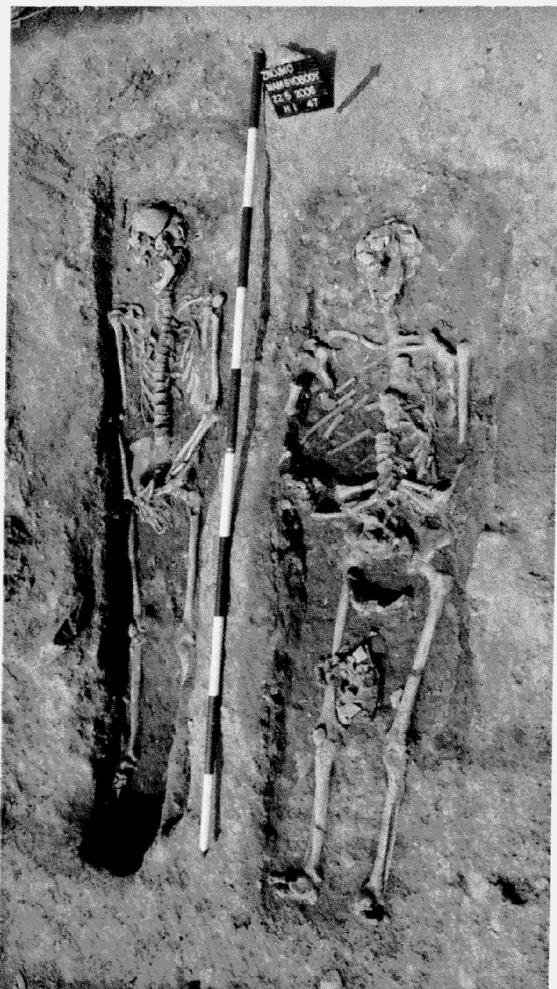
Obr. 154. Znojmo-nám. Svobody. Průběh středověkého opevnění z první poloviny 14. století. Znojmo-Svobody Platz. Verlauf der mittelalterlichen Befestigung aus der 1. Hälfte des 14. Jahrhunderts.

Obr. 155. Znojmo-nám. Svobody. Pohled na půdorys špitálního kostela ze 14. století. Znojmo-Svobody Platz. Grundriß der Fundamentmauern der Spitalkirche aus dem 14. Jahrhundert.

Obr. 156. Znojmo-nám. Svobody. Pohled na část špitálního pohřebiště. Znojmo-Svobody Platz. Blick auf den Westteil des Spitalfriedhofs.

Obr. 157. Znojmo-nám. Svobody. Pohled na hroby donátorů z 15. století. Znojmo-Svobody Platz. Gräber der Spitalspender aus dem 15. Jahrhundert.

Obr. 158. Znojmo-nám. Svobody. Dvojhrob popravených jedinců. Znojmo-Svobody Platz. Doppelgrab der hingerichteten Individuen.

představuje kulturní vrstva a několik drobných objektů v jižní části plochy, které lze datovat do průběhu 12. století. Podél ulice Pražské to je pak část vyježděných negativů vozové cesty ze stejného období. Jedná se patrně o vůbec první archeologické doklady existence osady Bala, náležející v mlado- až pozdněhradištním období ke kostelu sv. Michala, a potvrzení starobylé raně středověké komunikace na Prahu (obr. 153). V průběhu 13. a první poloviny 14. století zde vzniká ve směru V-Z, paralelně s dnešní ulicí, opevnění, které představuje příkop o zachycené celkové délce cca 40 m, šířce 1,5–2 m a hloubce od 0,4–0,7 m (obr. 154). Podél jeho vnitřní stěny byla do dna vsazena řada kůlů, která konstrukčně podporovala kamennou zed' s nasucho či na hlínu kladených lomových kamenů. Opevnění pravděpodobně vymezovalo vznikající raně středověké předměstí podél hlavní cesty. Parcelu či části několika parcel představuje právě jižní část zkoumané plochy s několika desítkami zahloubených objektů, které jsou převážně datované do průběhu 14.–15. století. V severní části plochy se podařilo prozkoumat půdorys špitálního kostela, který mohl být zasvěcen sv. Alžbětě nebo sv. Kateřině. Jeho vznik je kladen do doby kolem pol. 14. století a definitivně

zánik pak do období třicetileté války. Je orientován ve směru V-Z. Loď má rozměry 9,8 × 8,35 m a presbytář s kruhovým ukončením pak 7,3 × 7,3 m (obr. 155). Špitální kostel prošel několika přestavbami. Ve vnějším prostoru se rozkládalo pohřebiště (obr. 156), z kterého se mimo dislokovaných a v novověku do ossaria uložených kostí podařilo prozkoumat na 150 kostrových hrobů nebo jejich částí, datovaných do průběhu 14.–16. století. Za pozornost stojí dva hroby představených špitálů či donátorů, pohřbených v presbytáři u vítězného oblouku. Jeden z nich měl mezi dolními končetinami umístěnou keramickou nádobu (obr. 157). Zajímavý je také hrob dvou mečem popravených jedinců, jejichž hlavy byly umístěny mezi jejich dolními končetinami (obr. 158). Novověkou etapu představují základy renesančního Selského dvora (obr. 159), jinak známé formanské hospody, který byl asanován až v průběhu 20. století. Stejný osud potkal i kostelík sv. Kateřiny, vzniklý na základech staršího špitálního kostela v letech 1702–1705. Výzkum představuje první významný odkryv v prostoru doposud neznámého „Horního“ předměstí Znojma.

Ulice V Jirchářích. Středověk – 15. století, novověk, 16.–18. století. Město. Záchraný výzkum.

V trase kanalizace AD-4 (ISPA Znojmo) se podařilo zachytit stratigrafickou sekvenci vrcholně středověkých a novověkých vrstev z 15.–18. století s průběhem trasy keramického vodovodu a dvěma zahloubenými objekty, které můžeme datovat do 14. a 15. století. Na ZM ČR 34-11-21 se prostor nachází v rozmezí bodů 376 mm od západní sekční čáry a 2 mm od jižní sekční čáry; nadmořská výška kolísá v rozmezí 293–297 m.

Horní náměstí. Doba mladohradištní (12. století), středověk. Město, podzemí, ojedinělý hrob. Záchraný výzkum.

Na trase kanalizace AG-1-3 (ISPA Znojmo) na západní straně náměstí byl ovzorkován objekt, který můžeme datovat do mladohradištního období. Narušen byl také větrací kanál do systému středověkého podzemí. Nálezy se nacházejí na ZM ČR 34-11-21 v místě bodu 366 mm od západní sekční čáry a 47 mm od jižní sekční čáry, v nadmořské výšce 294 m. Na trase stoky AG-1 byl zdokumentován v severní části Horního náměstí, směrem do ulice Vlkova, jeden menší středověký objekt. Důležitý je nález horní poloviny mužského kostrového hrobu v rakvi, který můžeme datovat do průběhu 12. století. Jedná se s největší pravděpodobností o samostatný hrob, který byl umístěný podél hlavní komunikace ze znojenského hradu na Prahu. Nálezy se nacházejí na ZM ČR 34-11-21 v místě bodu 367 mm od západní sekční čáry a 51 mm od jižní sekční čáry, v nadmořské výšce 298 m. Na trase stoky AG8/8a na východní straně náměstí byla zachycena kulturní vrstva s keramikou mladohradištní. Za pozornost stojí několik zahloubených objektů ze stejného období, především pak pravděpodobný zbytek polozemnice s kamenným topeništěm (obr. 160). Na ZM ČR 34-11-21 se zmiňovaný prostor nachází v rozmezí bodů 374 mm od západní sekční čáry, 49 mm od jižní sekční čáry a 370 mm od západní sekční čáry, 54 mm od jižní sekční čáry. Nadmořská výška kolísá v rozmezí 293–297 m.

Obr. 159. Znojmo-nám. Svobody. Renesanční článek. Znojmo-Svobody Platz. Renaissancezeitliche Spolie.

Obr. 160. Znojmo-Horní náměstí. Pohled na mladohradištní kulturní vrstvu.
Znojmo-Horní Platz. Blick auf die renaissancezeitliche Kulturschicht.

Václavské náměstí. Doba mladohradištní (12. století), středověk (15. století), novověk. Pohřebiště, kostel sv. Petra a Pavla. Záchraný výzkum.

Na trase stoky AD-6 protnul výkop část kostrového pohřebiště (cca 15 hrobů), které se nachází ve střední a severní části náměstí. Hroby ležely v jednom, v centrální části náměstí pak ve dvou horizontech, přičemž jejich horní vrstva byla porušena realizovanou novodobou valounovou dlažbou, následovala dlažba katovská. V této úrovni se pak vyskytovaly, a to i mezi porušenými kostrovými hroby, středověké a raně novověké střepey. Ve spodním horizontu hrobů se však vyskytovala výhradně keramika mladohradištní, popřípadě pravěká, pocházející z kulturní vrstvy únětické kultury, do níž byly hroby zahlubovány. Zemřelí byli ukládáni v natažené poloze na zádech s orientací V-Z. Z milodarů můžeme zmínit pouze zlomek bronzového kování (?), masivní bronzový kroužek a především bronzovou náušnici z tenkého drátu, kterou doplňují do síťoviny spirálovitě spletené drátky (obr. 161). Na základě zlomků keramiky v zásepu a těchto drobných milodarů pohřebiště časově řadíme do mladohradištního období (obr. 162). Rýha porušila i zdivo presbytáře vrcholně gotického kostela sv. Petra a Pavla, který s hroby již evidentně nesouvisí. Stavba byla asanována v průběhu 2. pol. 19. století. Na ZM ČR 34-11-21 jsou nálezy vymezeny body 360 mm od

Obr. 161. Znojmo-Václavské náměstí. Detail mladohradištního hrobu 15 s bronzovou náušnicí.
Znojmo-Svobody Platz. Detailsicht des jungburgwallzeitlichen Grabes N. 15 mit einem Bronzeohrering.

Obr. 162. Znojmo-Václavské náměstí. Celkový pohled na část pohřebiště z 12. století.
Znojmo-Václavské Platz. Gesamtansicht eines Teiles des Gräberfeldes aus dem 12. Jahrhundert.

západní sekční čáry, 44 mm od jižní sekční čáry a 357 mm od západní sekční čáry, 47 mm od jižní sekční čáry. Nadmořská výška činí 296 m.

Náměstí Svobody. Středověk (14.–15. století). Město, pohřebiště. Záchraný výzkum.

Na trase stoky D-3, v prostoru před městským opevněním, se podařilo doložit existenci středověkého hřbitova pravděpodobně z průběhu 14. století. Na něj nasedá mladší objekt 506 s doklady železářské výroby, který datujeme do 15. století. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v okolí bodu 370 mm od západní sekční čáry a 87 mm od jižní sekční čáry, nadmořská výška činí 296 m.

Ulice Dolní Česká/Pontassievská. Doba mladohradištní–pozdňohradištní (12.–pol. 13. století). Město. Záchraný výzkum.

Na trase sběrače AG a stoky AG-5 se podařilo zdokumentovat několik zahloubených objektů z průběhu 12.–13. stole-

tí s typickou kolonizační keramikou. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v rozmezí bodů 391 mm od západní sekční čáry, 35 mm od jižní sekční čáry a 395 mm od západní sekční čáry, 37 mm od jižní sekční čáry; nadmořská výška činí 282 m.

Veselá ulice. Doba mladohradištní (12. století). Město. Záchranný výzkum.

Na trase stoky AD-6 (rekonstrukce kanalizace ISPA Znojmo) se podařilo, především v rozšířené střední části ulice, zdokumentovat sekvenci mladohradištních vrstev z průběhu 12. století. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v rozmezí bodů 360 mm od západní sekční čáry, 48 mm od jižní sekční čáry a 362 mm od západní sekční čáry, 53 mm od jižní sekční čáry; nadmořská výška činí 288–290 m.

Ulice Dolní Česká/Kolárova. Doba mladohradištní, středověk. Město. Záchranný výzkum.

Na trase sběrače AG (rekonstrukce kanalizace ISPA Znojmo) byla zachycena na křižovatce obou ulic u Vlkovy věže stratigrafická sekvence mladohradištních a středověkých vrstev. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v okolí bodu 392 mm od západní sekční čáry a 17 mm od jižní sekční čáry, nadmořská výška činí 282 m.

Komenského nám. – ulice Kovářská. Doba mladohradištní (12. století), pozdněhradištní (13. století), středověk (14.–15. století). Město, městské opevnění. Záchranný výzkum.

Na trase AD22 se podařilo na východní straně náměstí zdokumentovat stratigrafickou sekvenci vrstev a drobných objektů z průběhu 12.–15. století. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v okolí bodu 403 mm od západní sekční čáry a 50 mm od jižní sekční čáry, nadmořská výška činí 280 m. Směrem do ul. Kovářské byl zachycen průběh městského opevnění v prostoru střední brány, která byla tvořena hlavní a parkánovou hradbou, mohutnou polovalcovou věží

Obr. 163. Znojmo-Komenského náměstí. Pohled na věž a most střední brány městského opevnění. Znojmo-Komenského Platz. Blick auf den Turm und die Brücke über den Graben vor dem Mittel-tor der Stadtbefestigung.

a mostem přes příkop (obr. 163). Pod novověkými navážkami se v tomto prostoru vyskytla i vrstva a drobné objekty mladohradištního stáří. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v rozmezí bodů 401 mm od západní sekční čáry, 50 mm od jižní sekční čáry a 393 mm od západní sekční čáry, 49 mm od jižní sekční čáry; nadmořská výška činí 290 m.

Ulice. Na Svahu. Středověk (15. století). Město. Záchranný výzkum.

V dolní polovině ulice se vyskytlo několik zahlučených objektů z druhé poloviny 14. a průběhu 15. století. Z těchto a obdobných nálezů na ul. Antonínské a V Jirchářích je zcela patrné, že současná podoba této části historického jádra vznikla nejdříve v průběhu 15. a 16. století. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v okolí bodu 373 mm od západní sekční čáry a 5 mm od jižní sekční čáry, nadmořská výška činí 256 m.

Mikulášské náměstí. Doba pozdněhradištní (13. století). Město. Záchranný výzkum.

Na trase propoje neporušený terénem byla v rámci rekonstrukce kanalizace Znojma (ISPA) prozkoumána mohutná stratigrafická sekvence z období pravěku a středověku. Nejmladší nálezy v místě dnešní komunikace náleží kolonizačním horizontům z průběhu 13. století. Na náměstí byla zachycena část polozemnice, zničené požárem, se zbytky kamenného topeniště a typickou keramikou. Na ZM ČR 34-11-21 se nálež nachází v rozmezí bodů 358 mm od západní sekční čáry a 27 mm od jižní sekční čáry, nadmořská výška činí 283 m.

Ulice Dolní Česká. Doba mladohradištní (12. století), středověk (14. století). Město. Záchranný výzkum.

Na trase vodovodu, který byl vybudován paralelně s trasou kanalizace, byl zachycen rozsáhlý výrobní objekt z 12. století s destrukcí pece. Další objekty, včetně kruhové jímky, náleží do průběhu 14. století. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v rozmezí bodů 390 mm od západní sekční čáry, 36 mm od jižní sekční čáry a 389 mm od západní sekční čáry, 40 mm od jižní sekční čáry; nadmořská výška činí 283–284 m.

Antonínská ulice. Středověk (14. století). Město. Záchranný výzkum.

Na sklonku roku 2006 byly zahájeny rozsáhlé rekonstrukce povrchu komunikací v jihozápadní části historického jádra města. Na ulici Antonínské se podařilo v místech budoucího pásu chodníku zachytit 3 archeologické situace z nálezů, které spadají do průběhu 14. století. Jedná se o jedny z nejstarších doposud nalezených středověkých nálezů v tomto prostoru, který se intenzivně vyvíjel až v průběhu 15.–16. století. Na ZM ČR 34-11-21 se místo nálezu nachází v okolí bodu 374 mm od západní sekční čáry a 9 mm od jižní sekční čáry, nadmořská výška činí 262 m.

Resumé

Znojmo (Bez. Znojmo). Diviš Platz. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Pražská Str. Mittelalter (14.–15. století), Neuzeit (16. Jh.). Obere Vorstadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Pražská Str. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.), Spätere Burgwallzeit (13. Jh.), Mittelalter (14.–15. Jh.), Neuzeit (16.–19. Jh.). Stadt – Obere Vorstadt. Spitalkirche, Spitalgräberfeld. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). V Jirchářích Str. Mittelalter (15. Jh.), Neuzeit (16.–18. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Obere Platz. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.), Mittelalter. Stadt, Untergrund, Körpergrab. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Václavs Platz. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.), Mittelalter (15. Jh.), Neuzeit. Stadt, Gräberfeld, Kirche St. Peter und Paul. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Freiheit Platz. Mittelalter (14.–15. Jh.). Stadt. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Dolní Česká/Pontassievská Str. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.), spätere Burgwallzeit (13. Jh.), Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Veselá Str. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Dolní Česká/Kolárova Str. Jüngere Burgwallzeit, Mittelalter. Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Platz Komenského náměstí, Kovářská Str. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.), spätere Burgwallzeit (13. Jh.), Mittelalter (14.–15. Jh.). Stadt. Mittlere Thor – Stadtbefestigung. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Na Svahu Str. Mittelalter (15. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Platz Mikulášské náměstí. Spätere Burgwallzeit (13. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Dolní Česká Str. Jüngere Burgwallzeit (12. Jh.), Mittelalter (14. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo). Antonínská Str. Mittelalter (14. Jh.). Stadt. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Hradiště sv. Hypolita. Doba středohradištní, mladohradištní, středověk. Hradiště. Záchraný výzkum.

Poloha lokality v ZM ČR 1 : 10000 (list 34-11-21) je dána souřadnicemi od Z a J s. č. 243:101.

Terénní výzkum se po udělení nešťastné a velmi kritizované výjimky ze stavební uzávěry (schválena přes opakované zamítavé stanovisko AÚ AV ČR) uskutečnil v letních prázdninových měsících v centru a na nejvyšším místě původního opevněného předhradí velkomoravského hradiště. Byl proveden na ploše 460 m² jako velká předstihová a zachraňovací akce před výstavbou obrovské budovy Charity.

Vzhledem k poloze a také rozsahu skrývky jsme výzkum z hlediska historického poznání osídlení lokality i obecného vědeckého přínosu pokládali za nesmírně důležitý. Realizoval se na místě, které bylo v době velkomoravské velmi exponované a kde proto bylo možno oprávněně očekávat významné objevy. Svou rozlohou také představoval jednu ze dvou dosud nejrozsáhlejších a v celku zkoumaných ploch (první na předhradí), na níž bylo možno dobře pozorovat strukturu osídlení i jednotlivé vazby sídlištních celků. Prostor zde navíc nebyl zasažen mladším osídlením, což je na Hradišti opravdu vzácné. Nezachytili jsme zde žádné stopy po středověké až novověké zástavbě. Od středověku byla plocha využívána pouze k zemědělství, jako pole, pastvina a zahrada. Teprve ve třicátých letech 20. století po vybudování velké školní budovy na východním okraji parcely se stala oplocenou školní zahradou s hřištěm. Budovu školy získala potom v devadesátých letech pro svůj stacionář znojemská Charita. Její představitelé, i přes platnou stavební uzávěru na Hradišti, po několika let usilovali o vybudování další velké dvoupodlažní budovy, jako přístavby ke stojící škole. Přes nesouhlasná stanoviska některých institucí byli nakonec ve svém snažení úspěšní, získali výjimku ze stavební uzávěry a povolení stavbu realizovat. Tento akt ale již způsobil a v budoucnu ještě rozhodně způsobí řadu nepříjemností, které budou spadat na vrub Odboru památkové péče MÚ ve Znojmě a KÚ v Brně. Místo ochrany významné archeologické lokality, jakých máme v naší vlasti jen několik a na JZ Moravě jen jedinou, úřady svým rozhodnutím umožnily spíše její postupnou devastaci a likvidaci.

I vlastní zahájení terénního výzkumu se nevyhnuło komplikacím. Zpoždění zavinily závažné a dosti nepříjemné problémy finančního a také organizačního charakteru. Smlouva s Masarykovou univerzitou byla ze strany Charity třikrát vrácena a uzavírala se dva měsíce. To proto, že se představitelům Charity zdály finanční požadavky, které byly naprosto srovnatelné s běžně kalkulovanými cenami u jiných oprávněných organizací, nepřiměřeně vysoké. Žádali maximální snížení hodinových sazeb brigádníků a usilovali spíše o sponzorské provedení výzkumných prací. O takových podmínkách jednali i s pracovníky ÚAPP, kterým nabídli pomoc svých několika brigádníků. Nakonec z iniciativy studentů MU došlo k dohodě a následnému podpisu smlouvy, když se studenti zřekli nároku na odměnu od MU (fakturovanou Charitě) a zařadili se na roveň dobrovolných brigádníků Charity. Ti však zcela selhali, a tak studenti pracovali opravdu sponzorsky jen za úhradu obědů. Rovněž v organizaci výzkumu jsme se potýkali s problémem, do jehož řešení se vložilo vedení AÚ AV ČR. V jednání o samotném provedení výzkumu na lokalitě, dlouhodobě zkoumané MU, podpořili představitelé AÚ AV ČR naše pracoviště.

Celá lokality je charakteristická svým slabým hlinitým pokryvem. Tvrdé skalní podloží je jen na povrchu mírně zvětralé a drolivé. V místech výzkumu jej protínalo několik tvr-